BUTLLETÍ FRAMEWORK

---

2 Consell de redacció

3 Editorial
· Dos anys de "Butlletí Framework"

4 Informació
· El Framework III en català
· El Framework III i els caràcters catalans
· Sinònims en castellà i francès

5 Divulgació
· Diferències i similituds entre F7, F8 i Shift-F7, Shift-F8
· Integració text - base de dades - full de càlcul

10 Els diccionaris del Framework

17 Preguntes i respostes
· Com aconseguir numerar els registres d'una base de dades
· Com imprimir un fragment d'una base de dades
· ¿És possible imprimir en fulls aïllats sense que vagi donant missatges d'error cada vegada que s'ha de canviar de full?

20 Trucs Framework
· Dimensionar una finestra
· Actualitzar un directori
· Suprimir textos rectificats

21 Recursos avançats
· Accés al DOS des del Framework

23 Col·laboracions
· La declaració de renda

Departament d'Ensenyament
Programa d'Informàtica Educativa
Generalitat de Catalunya

Número 6
Maig 1990
Reimpressió: juliol 1992

Consell de redacció

Jordi Baldrich i Rossellò
Jaume Brufau i Galitó
Ramir Bullich Català de la Torra
Santiago Manrique Catalàn
Pere Perez Costa

Correspondència

La correspondència pot ser dirigida a:

Butlletí Framework
Programa d'Informàtica Educativa
Via Laietana 64, 1r, 1a
08003 BARCELONA

També pot ser enviada a través de la xarxa telemàtica XTEC a la bústia:

PIEJ+FWBUTL

Aquest butlletí s'ha realitzat íntegrament en Framework.

EDITORIAL

Dos anys de "Butlletí Framework"

L'octubre de 1988 s'editava el primer dels butlletins Framework. En la seva primera pàgina ja s'indicava que l'objectiu, modest, que ens proposàvem, era contribuir a la divulgació i promoció de l'ús del Framework entre els ensenyants.

Després de dos cursos de rodatge, havent tret sis números a la llum creiem, modestament també, que hi hem contribuït. El Butlletí ha assolit un bon nivell d'acceptació i interès per part dels ensenyants.

Ens proposem iniciar, a partir del curs vinent, una nova etapa centrada en dos aspectes. El primer d'ells és donar al Butlletí un nivell més elevat, en consonància amb l'augment del nivell de coneixements del Framework que al llarg d'aquests dos anys han assolit els lectors. Malgrat tot, seguirem mantenint seccions divulgatives i seccions més especialitzades. El segon dels aspectes és anar disminuint el caire tècnic actual i començar a incidir en un vessant més pedagògic i en les aplicacions a l'aula dels elements del paquet Framework.

En aquest sentit ens és imprescindible comptar amb l'experiència de tots vosaltres. Voldríem animar-vos des d'aquestes línies a col.laborar en el Butlletí, a escriure les vostres reflexions i a descriure les experiències que heu dut a terme respecte a la utilització didàctica del processador de textos, la base de dades o el full de càlcul.

Gràcies per llegir el "Butlletí Framework"; gràcies per col.laborar amb nosaltres.

INFORMACIÓ

El Framework III en català

La casa Asthon-Tate ha començat a traduir el Framework III al català. Segons fonts d'aquesta empresa, per al curs vinent en tindran una primera versió, la qual no incorporarà encara el diccionari català.

El Framework III i els caràcters catalans

En el butlletí anterior es comentaven les dificultats que presentava la utilització de les vocals majúscules accentuades i l'ela geminada en Framework III. Naturalment, la versió catalana del Framework s'adaptarà al joc de caràcters catalans i es resoldran, així, els problemes que allí s'analitzaven.

Sinònims en castellà i francès

També es comentava en el butlletí núm. 5, que els diccionaris de sinònims de castellà i francès no estan encara disponibles. Segons fonts d'Asthon-Tate, aquests diccionaris són ja en una fase molt avançada d'elaboració, de forma que és previsible que puguin enviar-se als centres en començar el proper curs.

DIVULGACIÓ

Diferències i similituds entre F7, F8 i Shift-F7, Shift-F8

F7 trasllada i F8 copia. L'acció es fa sobre el que està seleccionat: text, finestres, etc.

Shift-F7 copia text en memòria volàtil i Shift-F8 copia en la posició del cursor el text desat amb Shift-F7.

Per entendre la diferent actuació d'aquests procediments analitzarem quatre punts:

PRIMER: Els OBJECTES dels procediments

a) F7 i F8 actuen sobre qualsevol tipus de finestra (fins i tot col·lectores) excepte: unitats, menús i ajut.

No així Shift-F7 i Shift-F8 que ho fan només sobre text seleccionat. Aquest text pot ser el contingut d'una finestra de text, d'una etiqueta, de l'àrea de fórmula, de nota de peu de pàgina, finestra de comunicacions, etc.

b) F7 i F8 actuen, també, sobre regions de cel·les de full de càlcul i base de dades; en general, tot el que es pot seleccionar amb F6. Sobre aquests objectes no pot actuar Shift-F7.

SEGON: Els MOVIMENTS que es poden fer amb els procediments

Els procediments F7 i F8 s'acaben amb la tecla «-+ i queden anul·lats en algunes situacions com, per exemple, quan s'utilitzen les tecles Esc, F5 o quan activem un menú. Per això, no es poden usar per copiar text des de l'àrea (o a l'àrea) d'etiqueta, peu de pàgina, edició d'opció de menú (per exemple: editant una capçalera en el menú Imprimir) o bé de fórmula, perquè per sortir de l'àrea cal prémer la tecla Esc que anul·la l'acció d'F7 o F8.

Amb F7 i F8 podem fer qualsevol tipus de moviment, excepte els que hem esmentat abans.

Amb el procediment Shift-F7 no tenim aquestes limitacions, sempre que els punts de sortida i arribada siguin situacions d'edició de text.

TERCER: QUAN es realitza la còpia

En el cas d'F7 i F8, l'acció es realitza immediatament. És a dir, després de prémer F7 o F8 només podem usar tecles de desplaçament fins arribar al destí i acabar amb «-+. Cas contrari l'acció no es realitza.

En el cas de Shift-F7 una vegada emmagatzemat el text amb Shift-F7, podem posposar l'acció de copiar-lo (Shift-F8).

QUART: VEGADES que es pot realitzar la còpia

Shift-F7 copia text en memòria volàtil i Shift-F8 copia en la posició del cursor el text desat amb F7. Per aquest motiu, en el cas de Shift-F7 i Shift-F8, una vegada emmagatzemat el text amb Shift-F7, podem copiar-lo tantes vegades com vulguem amb Shift-F8. En canvi, en el cas d'F7 i F8 l'acció es realitza una única vegada i, per poder-la repetir cal començar de nou amb F7 o F8.

RESUMINT: en general usarem F8 quan copiem finestres, cel·les de full de càlcul,camps o registres de base de dades, etc. I usarem Shift-F7 i Shift-F8 quan copiem text, especialment quan el volem copiar més d'una vegada.

Integració text - base de dades - full de càlcul

És de tothom sabut que la importància dels paquets integrats rau en la possibilitat d'interacció dels diversos elements, la qual cosa fa que cada un d'ells vegi incrementada la seva potència.

El Framework permet, naturalment, transportar informació entre dos documents del mateix tipus i relacionar-los, tal com també ho permeten els programes de processament de textos, els fulls de càlcul i els gestors de bases de dades relacionals.

En aquest escrit, però, només tractarem els aspectes relatius als lligams entre elements diferents. En concret:

arxiu de text - base de dades
arxiu de text - full de càlcul
base de dades - full de càlcul

Arxiu de text - base de dades

El Framework permet, bàsicament, copiar i traslladar informació d'un a l'altre a través dels mecanismes habituals (selecció amb F6 i còpia amb F8 o trasllat amb F7)

La còpia (o trasllat) de dades d'un arxiu de text a una base de dades té sentit quan es té un text en forma de taula i es vol sotmetre a algun tipus de manipulació, per exemple, l'ordenació de línies, el canvi de lloc de columnes, etc.

Per tal que aquest procés es realitzi tal com es desitja, és convenient de conèixer algunes qüestions relatives a quan el Framework interpreta que s'acaba un registre, i a quan interpreta que s'acaba un camp.

a) Respecte als registres

Tot el que es troba en una mateixa línia, independentment de si aquesta acaba amb un caràcter de fi de paràgraf o no, quedarà en un mateix registre. Si la informació no hi cap es perdrà.

b) Respecte als camps

Framework interpreta que s'acaba un camp i en comença un altre quan:

-troba més d'un espai en blanc,
-troba una coma (,),
-troba un espai després d'una xifra,
-troba un espai abans d'una xifra.

En el primer cas el conjunt d'espais és considerat com un separador, però no com una dada i en conseqüència, la còpia no pot generar camps buits ni formats per espais en blanc.

D'altra banda, una xifra entre parèntesis és interpretada com a negativa.

Copiar o traslladar informació d'una base de dades cap a un arxiu de text és menys compromès, però, malgrat tot, és útil saber que:

- quan es copia el text de diverses caselles només es copia el text "vist", no l'amagat,
- el destí de la còpia queda amb una longitud de línia de 255,
- es respecta la tabulació; els camps buits són substituïts per espais.

Arxiu de text - full de càlcul

El transvasament d'informació entre un arxiu de text i un full de càlcul té unes característiques similars al que hem descrit en el punt anterior, en el benentès que en un full de càlcul no es parla de registres sinó de línies, i dins de cada línia no es parla de camps sinó de cel.les.

Full de càlcul - base de dades

A part de les possibilitats de còpia o trasllat a través dels mecanismes habituals, la interacció entre arxius de dades i fulls de càlcul ve caracteritzada per la possibilitat de referenciar camps d'una base de dades des d'una fórmula situada al full de càlcul, i de referenciar cel.les des d'una fórmula ubicada en una base de dades.

Això permet, per exemple, emprar fulls de càlcul com a eines auxiliars que incrementen les possibilitats d'operar dades d'una base. Amb un full de càlcul és immediat, per exemple, sumar les dades d'un determinat camp o fer-ne una mitjana aritmètica o quasi-immediat, comptar les vegades que una determinada dada apareix en un camp o en un conjunt de camps.

Per referenciar camps d'una base de dades a partir d'un full de càlcul, cal indicar el nom de la base seguit d'un punt i del nom del camp corresponent. Així, per exemple, donada la base següent:

```
+[DADES]-----------------------------------------------
¦CURS     GRUP          ALUMNES      QUOTA
+-------------------------------------------------------
¦     1   A                   39
¦     1   B                   38
¦     1   C                   39
¦     1   D                   38
¦     2   A                   38
¦     2   B                   37
```

per calcular el nombre total d'alumnes caldria escriure en una de les caselles del full de càlcul auxiliar la fórmula següent:

@sum(DADES.ALUMNES)

Anàlogament, es pot referenciar des d'una base de dades una casella d'un full de càlcul, indicant el nom del full seguit de la parella de caràcters que defineixen la columna i fila corresponents. Així, per exemple, la columna QUOTA de la base DADES és obtinguda multiplicant cadascun dels valors del camp ALUMNES per la xifra continguda a la casella B1 del full AUXI.

```
+[AUXI]------------------------------------------------
¦       A         B         C         D
¦1   QUOTA:     5000
¦2
```

Per aconseguir-ho, a la casella que conté el nom de la columna s'hi ha escrit la fórmula:

QUOTA:=ALUMNES*AUXI.B1

ELS DICCIONARIS DEL FRAMEWORK

1 Elecció del diccionari que cal utilitzar

1.1 Com seleccionar-lo

L'elecció de la llengua es fa a través de l'opció Lenguaje del submenú Opciones globals del menú Util. En prémer la tecla «-+, apareixeran les diferents opcions que hi ha instal.lades. El funcionament és cíclic i, per tant, després de la darrera opció instal.lada, tornarà a aparèixer la primera. És clar que, si només hi ha instal.lada una única opció, en prémer la tecla operativa no es modificarà.

La llengua que s'activarà en començar la sessió es pot establir en el moment de la instal.lació dels diccionaris, a través del programa SETUPFW. L'opció per omissió correspon a la llengua espanyola.

1.2 Aspectes del funcionament condicionats per l'elecció

L'opció Lenguaje no és un aspecte lligat a cada document sinó que és una forma de treballar que afecta la totalitat de l'ambient de treball.

L'opció de Lenguaje seleccionada condiciona els aspectes següents:

- La correcció ortogràfica d'un document dependrà, òbviament, de la llengua triada. Cada llengua porta associat un diccionari de consulta i un diccionari personal.

- La llista de sinònims d'una paraula també està en funció de la llengua seleccionada. (1)

- Les normes de divisió sil.làbica d'un text varien, encara que no gaire, d'una llengua a una altra. El Framework permet realitzar de forma automàtica aquesta divisió amb el menú Guiones: División silábica del menú Edit. El funcionament d'aquesta opció està condicionat per l'opció Lenguaje que estava activada en el moment de realitzar la divisió.

---

(1) En el moment de redactar aquest document, aquesta possibilitat només existeix en l'opció Inglés

- L'opció Lenguaje també incideix en d'altres aspectes del funcionament del Framework, encara que de manera més lleu que en els casos anteriors. Cada llengua comporta la definició dels caràcters considerats com a alfabètics i l'equivalència entre majúscules i minúscules dels caràcters que no es corresponen a la taula ASCII estàndard (vocals accentuades, ç, Ç, ñ, Ñ...). L'opció triada produeix petites diferències de funcionament en els aspectes següents:

    - La conversió de majúscules a minúscules (i a l'inrevés) que es fa a través del submenú Opciones de texto del menú Texto.

    - El desplaçament paraula per paraula mitjançant Ctrl-«- i Ctrl--».

    - El recompte del nombre de paraules d'un text que fa l'opció Número de palabras del menú Edit.

  Un exemple d'aquestes diferències es pot observar en el caràcter º, considerat com a alfabètic en les opcions Inglés i Francés i com a no alfabètic en l'opció Español.

2 Utilització dels diccionaris

2.1 La correcció ortogràfica d'un document

2.1.1 Procés de correcció

El procés de correcció es fa comprovant que les paraules del text són al diccionari utilitzat pel Framework o bé al diccionari personal. L'apartat 2.1.2 està dedicat a la creació i modificació de diccionaris personals.

2.1.1.1 Selecció de la part que cal revisar

La correcció ortogràfica pot afectar tot un document, només una finestra (en el cas d'un esquema), o fins i tot només una part d'una finestra (un paràgraf, una paraula, ...).

La manera de procedir és la usual en el Framework: seleccionar prèviament la part que s'ha de revisar i, després, donar l'ordre de revisió. Per fer-ho cal activar l'opció Iniciar la comprobación del texto del submenú Diccionario del menú Util.

2.1.1.2 Opcions bàsiques en la revisió

El Framework revisarà el text seleccionat paraula per paraula. Deixarà de banda els caràcters que no siguin considerats com a alfabètics i centrarà la revisió en el text.

Quan alguna paraula no és al diccionari del Framework o al diccionari personal, la trasllada a la línia d'edició i n'ofereix diferents alternatives:

Suggerir Ofereix a la línia inferior una relació de paraules semblants a la paraula analitzada. Si alguna d'elles és la correcta, es pot seleccionar amb les tecles del cursor i prémer «-+. La paraula seleccionada substituirà l'original al text que s'estava revisant. Aquesta opció és l'adequada per a les paraules que tenen una escriptura dubtosa i de les quals no se'n coneix la forma exacta (per exemple, en casos d'accentuació).

Editar Trasllada la paraula a la línia d'edició perquè es pugui corregir. Aquesta opció és l'adequada en aquells casos en què es coneix l'error comès. Quan hàgim corregit la paraula, serà novament revisada per assegurar-ne la correcció.

Continuar Ignora la paraula i continua el procés. Aquesta opció és l'adequada en aquelles paraules que són correctes, però que no volem incorporar al diccionari personal (paraules poc usuals, noms propis, etc.).

Afegir Incorpora la paraula al diccionari personal i continua el procés. Aquesta paraula serà considerada vàlida a partir d'ara.

2.1.1.3 Opcions complementàries

El submenú Diccionario inclou diverses opcions que afecten la forma de realitzar el procés de comprovació del text:

Verificar paraules partides

Aquesta opció afecta les paraules que estan separades per guionets. Aquestes paraules seran considerades com a una sola si l'opció està desactivada i com a paraules diferents si està activada.

Detectar paraules repetides

Aquesta opció, quan està activada, detecta la repetició consecutiva d'una paraula (exemple: Me'n vaig al al camp). Aquesta errada de tipus mecanogràfic és freqüent i, per això, convé tenir-la activada.

Corregir errades repetides

Quan aquesta opció està activada, té en compte les correccions que ja s'han fet, i permet corregir de manera ràpida aquelles errades que s'han repetit. Quan aparegui una paraula que ja ha estat modificada, se'ns presenten diverses alternatives:

- Substitució. Substitueix la paraula errònia per la primera correcció feta en el procés de revisió. Si aquesta errada torna a aparèixer al text, el programa us demanarà una altra vegada com voleu corregir-la.

- Autosubstitució. Substitueix la paraula errònia per la darrera correcció que s'ha fet durant la revisió. El canvi es farà automàticament si es torna a repetir l'errada.

- Editar i continuar. Funcionen de manera anàloga a les opcions comentades a l'apartat anterior.

2.1.2 L'ús de diccionaris personals

En el procés de revisió d'un text, el Framework permet complementar el diccionari del programa amb un altre de personal. Això fa més efectiva la tasca de revisió perquè es poden donar com a vàlids termes que apareixen sovint en la feina pròpia de cada usuari: noms propis, termes científico-tècnics, vocabulari específic d'una matèria. Aquesta opció també permet compensar possibles mancances del diccionari del programa.

El diccionari personal s'ha de fixar abans de començar la revisió del text amb l'opció Utilizar diccionario personal del submenú Diccionario del menú Util. L'opció per defecte és Persona.DCT. Quan es comparteix un ordinador amb d'altres persones (és el cas de l'aula dels centres educatius), cal especificar un diccionari propi per no provocar interferències entre el diferents usuaris.

La consulta del diccionari personal és més lenta que no pas la del diccionari propi del Framework. És convenient, doncs, que el diccionari personal sigui ric, però sense pretendre que abasti massa casos. Les paraules d'aparició improbable no val la pena incloure-les-hi.

Per disposar d'un diccionari propi, hi ha dos mecanismes: la inclusió directa d'una llista de paraules que ja tenim o anar-ne afegint durant el procés de revisió de documents. Els dos mecanismes són útils i es poden considerar complementaris. L'opció d'afegir és còmoda i permet anar enriquint, fàcilment, el diccionari a partir dels documents utilitzats en la tasca diària. Un ús constant d'aquesta opció fa que en poc temps el número de paraules desconegudes minvi i que la revisió dels textos sigui més eficaç.

Els diccionaris personals tenen com a suport físic una finestra del Framework. L'extensió de l'arxiu és sempre .DCT. L'ordre amb què apareixen els termes repercuteix notablement en el temps de consulta. L'opció Escribir diccionario personal del submenú Diccionario té com a funció principal la reordenació dels termes de manera que el temps de consulta quedi reduït al mínim.

Si es vol crear el diccionari a partir d'una relació de paraules ja existent, la mecànica que cal seguir és la següent:

- Crear una finestra de text.
- Posar-li un nom que identificarà el diccionari.
- Teclejar les paraules separades amb blancs o bé en línies diferents.
- Activar l'opció Escribir diccionario personal ja esmentada.

Si el diccionari es va enriquint a través de l'opció Afegir en el decurs de la revisió, les paraules hi quedaran incloses en un ordre poc adequat per a una consulta ràpida. Cal, doncs, fer-ne una actualització de tant en tant. Per fer-la, cal traslladar el diccionari a la taula de treball i tornar-lo a enregistrar amb l'opció Escribir diccionario personal.

En afegir paraules al diccionari, s'han de tenir en compte aquests aspectes:

- que el diccionari personal no inclou directament els derivats d'un terme ja contingut, per la qual cosa cal afegir-ne els derivats més usuals (plural, formes verbals més freqüents...),

- que si introduïm una paraula en minúscules, es consideraran vàlides totes les variacions possibles entre majúscules i minúscules. Si alguna de les lletres està en majúscula, només serà donada com a vàlida la forma exacta que s'hagi entrat.

2.2 Com buscar sinònims d'una paraula

Per buscar sinònims d'una paraula (2), cal col.locar el cursor damunt o darrere d'ella, i activar l'opció Listar sinonimos del menú Util. Es pot fer també, prement la tecla de majúscules i F6 (Shift-F6).

---

(2) En el moment de redactar aquest document només es disposa d'aquesta possibilitat per a l'opció Inglés

A la pantalla hi sortirà un finestra superposada que conté una relació de sinònims de la paraula que estem consultant. Si es vol canviar aquesta paraula per alguna de les sinònimes se l'ha de seleccionar mitjançant el cursor i prémer «-+. La paraula inicial s'esborrarà i el sinònim que hem escollit n'ocuparà el lloc.

El nombre de sinònims disponibles per a cada paraula és molt variable. De vegades sortirà un missatge indicant que no hi ha sinònims per a la paraula desitjada, mentre que d'altres vegades n'hi haurà diverses llistes. Quan hi ha més d'una llista, el pas de l'una a l'altra es farà amb les tecles PgAbj i PgArr.

En el cas que no hi hagi cap sinònim d'una paraula, cal comprovar que està escrita correctament. Si es dubta de la seva correcció ortogràfica, es pot seleccionar i revisar-ne l'ortografia mitjançant l'opció Diccionario.

2.3 Com fer la divisió sil.làbica

En el procés de l'escriptura, quan una paraula no hi cap sencera al final de la línia, es pot dividir mitjançant un guionet i escriure'n la part final a la línia següent. Si la divisió no es fa, la paraula passa íntegrament i automàtica al començament de la línia següent.

La inclusió dels guionets es fa per ajustar millor la longitud del text a l'amplada de la línia, i per reduir el nombre d'espais blancs que hi resten. Com a contrapartida, la presència, en un text, de massa paraules dividides pot fer-ne la lectura poc agradable.

Quan es treballa amb un editor de textos, no s'ha de fer servir el caràcter - (anomenat guió fix o guió dur) per dividir una paraula amb un guionet, sinó que s'ha d'utilitzar l'opció Unir con guión del submenú Guiones: División silábica del menú Edit. Aquesta opció inclou un guió anomenat fictici o tou que, en el cas que la paraula no quedi dividida en modificar-se el text, desapareix. En realitat, el guionet roman al text, però no es visualitza si no cal. (3)

A la pràctica, pot ser útil incloure els guionets al text al final de la feina quan se'n fa la compaginació. En aquesta fase, la inclusió dels guionets es pot fer de manera automàtica amb l'opció Seleccionar texto del submenú Guiones: División silábica del menú Edit.

---

(3) L'opció Mostrar caracteres ocultos del menú Edit permet veure on són els guionets sempre que es vulgui.

Per utilitzar aquesta opció, cal seleccionar prèviament el text i després activar l'opció. Es pot aplicar en un o en diversos paràgrafs o bé en tot el text si ho fem des del marc del document. La divisió sil.làbica que hem fet no s'actualitza de manera automàtica si modifiquem el text; per això, si és necessari, s'haurà de tornar a activar després de les darreres modificacions.

L'equilibri entre el nombre d'espais en blanc i el de paraules dividides amb guionet està regulat per tres opcions incloses en el programa de configuració SETUPFW. Aquestes opcions condicionen la forma de treballar de l'opció Seleccionar texto del submenú Guiones: División silábica. Els paràmetres recollits en el programa SETUPFW són:

- Longitud mínima de les paraula que es vol dividir. El valor inicialment assignat és de cinc caràcters. Si aquest valor s'incrementa, es redueix el nombre de paraules dividides amb el guionet.

- Nombre màxim d'espais en blanc entre paraules. El valor assignat és de cinc espais. Si aquest valor s'incrementa, es redueix el nombre de paraules dividides amb el guionet.

- Nombre màxim de línies consecutives acabades amb guionet. El valor assignat és tres. Si es redueix aquest valor, disminueix el nombre de paraules dividides amb el guionet.

Els criteris lingüístics amb què es fa la divisió sil.làbica depenen de l'opció Lenguaje que estigui activa en el moment de realitzar el procés.

PREGUNTES I RESPOSTES

Com aconseguir numerar els registres d'una base de dades

Segons el manual, la funció @FILL permet introduir valors en una regió d'una base de dades o d'un full de càlcul. Quan treballem amb fulls de càlcul, @FILL no presenta cap problema.

Però, ¿què passa amb les bases de dades? El resultat d'aquesta funció dependrà del lloc on col.loquem la fórmula:

- en el marc de la finestra: no és una opció aconsellable, és una zona per a fórmules de filtratge i, per tant, el Framework mostrarà un missatge d'error encara que el resultat serà correcte.

- en la zona de fórmules del nom del camp: és aquí on hauria d'anar però en aquest cas el resultat no és del tot correcte. Fa la impressió que entra en bucle infinit que podem aturar amb CTRL-BREAK després d'esperar un temps "prudencial". Aquest bucle és conseqüència del fet que per a cada registre recalcula el valor del camp.

- en una finestra externa: en la zona de fórmules d'aquesta finestra auxiliar col.locaríem la fórmula: @fill(c.a,1,1), si el que volem és numerar els registres de la base c i desar aquesta numeració en el camp a.

Aquesta darrera opció podria donar lloc a una macro de llibreria que si bé amb el FrameWork II era l'opció més idònia, no ho és en el FrameWork III perquè incorpora la funció @ROW, funció que, segons el manual, mostra el número de línia o de registre on es troba la fórmula, encara que també pot utilitzar-se per numerar els registres d'una base de dades.

Per numerar els registres d'una base de dades utilitzant la funció @ROW, cal seguir els passos següents:

- Posar una etiqueta al camp de la base de dades.
- Entrar a l'àrea de fórmules del camp (F2).
- Escriure la fórmula següent (suposem que el primer valor és 1 i l'increment també és 1):
  nom_del_camp:=@row
  Si volem que el valor del primer registre sigui 5 i l'increment sigui 2, la fórmula que haurem d'entrar ha de ser:
  nom_del_camp:=@row*2+5-2
  En general la fórmula serà:
  nom_del_camp:=@row*I+N-I
  on N és el primer valor i I l'increment.
- Sortir de l'àrea de fórmules (F5 o «-+).

D'aquesta manera, la fórmula estarà en el lloc més idoni i, a més, evitarem la "infinita actualització" a què ens tenia acostumats la funció @FILL.

Com imprimir un fragment d'una base de dades?

Poques vegades voldrem imprimir una base de dades tota sencera. Per exemple, un professor pot tenir una base de dades amb les notes dels seus alumnes de segon (2A, 2C i 2D) i desitja una llista dels alumnes de 2A amb les notes corresponents a la segona avaluació per lliurar-la al tutor.

Per una banda ha de seleccionar els registres (files) que corresponguin als alumnes de 2A, i, per l'altra, els camps (columnes) de les notes referides a la segona avaluació.

Seleccionar registres (files) per imprimir: ho aconseguim mitjançant una fórmula a l'àrea de fórmules del marc de la finestra de la base de dades. Podria tenir l'aspecte següent: GRUP = "A". A on GRUP és el nom del camp (columna) que conté A, C o D. Quedaran seleccionats els registres que acompleixin la condició.

Seleccionar camps (columnes) per imprimir: cal que amaguem els camps que no volem imprimir. Per fer-ho situarem el cursor en el camp en qüestió i amb F4 reduirem l'amplada fins que no es visualitzi res. No hem perdut els camps que no es visualitzen (hi són, però no es veuen).

Ara ja tenim la base de dades a punt per imprimir. Amb l'opció Variantes de formato del menú Imprimir ajustarem els paràmetres d'impressió. Moltes vegades serà convenient ajustar el marge esquerre a 0 i el dret a 80, perquè ens hi càpiguen els camps amb l'amplada del paper. Si no és així, podem seleccionar text comprimit. Per saber l'amplada d'una base de dades podem prémer Alt-F4.

No és convenient enregistrar en disquet la base de dades amb aquest format, perquè després tindrem la feina de treure els filtres i fer de nou visibles els camps amagats.

Exemple (base de dades original)

A continuació es mostra una base de dades en la seva totalitat. Per raons d'espai hi ha pocs registres (alumnes). En negreta hi ha el que volem imprimir.

ALUMNES DE SEGON: A, C, D

NOM	GRUP	TEM1	TEM2	TEM3	TEM4	TEM5	TEM6	SEGONA
Güell Ana	C	3,2	,4	2,5	4,8	,8	2,8	2,8
López Beatriz	A	6,7	4,4	6,1	7,7	8,5	8,1	8,1
Mateo Jordi	A	6,3	6,3	6,3	3,9	2,8	3,4	3,4
Monge Clara Isabel	A	3,3	2,8	3,2	3,5	0	1,8	1,8
Montaña Ester	D	3,3	5,5	5,0	,5	6,3	3,4	3,4
Puig Jordi	C	2,8	4,6	4,2	6,9	2,5	4,7	4,7
Raya Miguel Angel	D	8,3	8,3	8,3	8,8	4,5	6,7	6,7
Riera Clara Eugenia	D	2,5	4,7	4,2	5,8	5	5,4	5,4
Rodríguez Consolación	D	1,3	10	7,8	6,6	9,5	8,1	8,1
Rosique Marta	C	4	4,6	4,5	7,3	1	4,2	4,2
Sola Elisabet	C	1,8	,8	1,6	5,3	2,5	3,9	3,9
Zapata Marta	A	1,1	0	,8	4,1	,6	2,4	2,4

A continuació es mostra la mateixa base de dades tal com queda després de les operacions abans esmentades.

ALUMNES DE SEGON A. SEGONA AVALUACIÓ

NOM	GRUP	TEM4	TEM5	TEM6	SEGONA
López Beatriz	A	7,7	8,5	8,1	8,1
Mateo Jordi	A	3,9	2,8	3,4	3,4
Monge Clara Isabel	A	3,5	0	1,8	1,8
Zapata Marta	A	4,1	,6	2,4	2,4
Güell Ana	C	4,8	,8	2,8	2,8
Montaña Ester	D	,5	6,3	3,4	3,4
Puig Jordi	C	6,9	2,5	4,7	4,7
Raya Miguel Angel	D	8,8	4,5	6,7	6,7
Riera Clara Eugenia	D	5,8	5	5,4	5,4
Rodríguez Consolación	D	6,6	9,5	8,1	8,1
Rosique Marta	C	7,3	1	4,2	4,2
Sola Elisabet	C	5,3	2,5	3,9	3,9

¿És possible imprimir en fulls aïllats sense que vagi donant

missatges d'error cada vegada que s'ha de canviar de full?.

Per tal que el procés d'escriptura s'aturi cada vegada que acaba la impressió d'una pàgina caldrà seleccionar l'opció Retención cambio de página del menú Imprimir.

Actualment quasi totes les impressores admeten introduir fulls aïllats. A les impressores BULL això es fa per la boca de la part frontal (a baix, quasi arran de taula). Una vegada introduït el full començarem la impressió i, acabada la pàgina, el traurem i introduirem el següent full.

TRUCS FRAMEWORK

Dimensionat màxim d'una finestra

Per tal d'aconseguir que una finestra ocupi tota la pantalla cal situar el cursor en el marc de la finestra i prémer dues vegades la tecla de funció F4 seguida de la tecla «-+.

En el cas de treballar amb subfinestres, el procés fa que aquestes ocupin la dimensió màxima dins de la finestra col·lectora.

Aquesta possibilitat de dimensionar al màxim una finestra no s'ha de confondre amb la utilització de la tecla de funció F9, funció que fa un zoom de pantalla (el marc deixa de veure's) mentre que F4 F4 aconsegueix dimensionar al màxim (el marc es pot veure).

Actualització d'un directori

En cas de canviar el disc A tenint la finestra de disc oberta i voler veure el contingut del nou disc, cal prémer la tecla de funció F5, sense necessitat de tancar la finestra i tornar-la a obrir.

Si s'activa un directori i es vol veure el seu contingut també cal prémer la tecla F5, sense haver d'obrir-lo.

Si es té un directori actiu i es canvia de directori (sense activar-lo) i es vol tornar a visualitzar el contingut del directori actiu, cal prémer la tecla F5.

Supressió de textos rectificats

L'opció de rectificar un text té sentit com a pas previ per a la seva supressió si es creu convenient; la supressió del text es pot fer utilitzant l'opció de substitució procedint de la manera següent:

1. Obrir el menú Local.
2. Seleccionar l'opció Sustituir
3. Entrar com a text de recerca el comodí ? rectificat (escriure el signe ?, situar-hi el cursor a sobre, prémer simultàniament Ctrl-T i seleccionar Rectificado).
4. Entrar com a text de substitució una cadena buida, és a dir, no entrar-hi cap text i, si n'hi ha algun, esborrar-lo.
5. Prémer la tecla Fin per eliminar tots els caràcters rectificats.

RECURSOS AVANÇATS

Accés al DOS des del Framework

L'opció Ventana acceso DOS del menú Disco, permet accedir al sistema operatiu sense abandonar el Framework.

Un cop al sistema, podem executar comandaments del DOS, fitxers de comandaments (arxius .BAT) i programes directament executables (arxius .COM i .EXE), dins de la finestra d'accés que enregistrarà la sessió. Per tornar al Framework teclegem EXIT.

Cal tenir en compte que si estem enregistrant la sessió, el DOS s'executa més lentament. Fent CLS, el Framework deixarà d'enregistrar la resta de la sessió, desapareixerà l'entorn Framework i treballarem a la velocitat normal del DOS.(4)

Utilització dels codis ANSI

És possible que en accedir al DOS desaparegui de la vista l'entorn Framework i la sessió no quedi enregistrada a la finestra d'accés. Això és degut a la utilització dels codis ANSI: línia DEVICE=ANSI.SYS del fitxer CONFIG.SYS.

Per evitar-ho cal esborrar aquesta línia del fitxer CONFIG.SYS i reinicialitzar l'ordinador. (Aquest fitxer es troba al directori arrel C:\ .)

Nombre de caràcters enregistrats

El Framework enregistra a la finestra d'accés un màxim de caràcters (definit a la configuració: 2000 per defecte). Si es sobrepassa aquest valor s'aniran perdent progressivament els primers caràcters enregistrats.

Executant el programa de configuració SETUPFW podem fixar el nombre de caràcters que es desaran en accedir al DOS. Aquesta opció la trobarem seleccionant:

---

(4) La utilització de programes residents pot incidir negativament en el desenvolupament de la sessió d'accés al DOS. Recordeu també que no s'han d'executar programes residents durant el transcurs de la sessió d'accés al DOS.

- Del menú MENU PRINCIPAL
  (4) OTROS.

- Del menú CAMBIOS EN OTRAS OPCIONES
  (1) VARIOS I.

- Del menú VARIOS I
  (2) Caracteres almacenados en acceso DOS.

Descàrrega de la memòria

El Framework resta a la memòria durant l'accés al DOS. Si intentem executar un programa que ocupa molt d'espai des de la finestra d'accés, ens apareixerà un missatge d'error del sistema operatiu indicant que el programa no cap a la memòria.

Per evitar-ho, cal executar el programa de configuració SETUPFW i activar l'opció Descarga de memoria en Acceso DOS. Aquesta opció la trobareu seleccionant:

- Del menú MENU PRINCIPAL
  (1) CONFIGURACION.

- Del menú CAMBIO DE CONFIGURACION
  (3) USO DE LA MEMORIA.

- Del menú USO DE LA MEMORIA
  (7) Descargar memoria en acceso DOS.

En aquesta situació no s'enregistrarà res a la finestra d'accés.

COLLABORACIONS

La declaració de renda

Com cada any per aquestes dates, arriba el moment de fer la declaració de la Renda. També, com cada any, ens trobem amb el problema d'haver de sumar els nostres ingressos, deduir les despeses, aplicar les desgravacions que ens corresponguin, calcular la quota líquida, etc.

Presentem aquí una eina que ens pot ajudar a fer tots aquests càlculs de la manera més senzilla. Es tracta d'un full de càlcul de Framework III que conté les fórmules necessàries i les taules corresponents per fer automàticament tots aquests càlculs.

Aquest full de càlcul no és un programa per fer la declaració de la renda. És només una eina per ajudar a fer els càlculs necessaris per emplenar els formularis de la declaració de la renda de l'exercici de 1989. Per tant, qui no sap fer la declaració a mà tampoc podrà fer-la amb aquesta ajuda. A més, no és exhaustiu, ja que no preveu tota la casuística d'aquest tipus de declaració.

Aquest any pot ser particularment útil, ja que els casats hem de fer tres declaracions: les dues per separat i la conjunta, i presentar la que més ens convingui: les dues individuals o la conjunta. Això obliga a fer molts càlculs repetitius i aquest full de càlcul ens els dóna fets.

El funcionament és senzill, però cal saber prèviament les dades que cal introduir i, lògicament, saber utilitzar, encara que sigui a nivell elemental, el Framework.

A més d'ajudar a fer la declaració, aquesta eina pot donar l'oportunitat perquè moltes persones que no utilitzen habitualment fulls de càlcul puguin comprovar el seu funcionament i la seva utilitat, i comencin a fer-ne ús.

Cal remarcar que la característica principal del full de càlcul és la seva interactivitat: cada cop que canviem una dada podem fer que tot es torni a calcular i s'actualitzin totes les dades. Això ens permet comprovar ràpidament diverses possibilitats i veure ràpidament l'efecte que té el canvi d'una dada sobre totes les altres.

Espero que us surti negativa...

Josep Rafel Alsina Dalmau
I.B. Sant Adrià

L'arxiu RENDA89, amb el full de càlcul i una petita documentació es pot recuperar telemàticament a través de l'opció de transmissió de fitxers de la XTEC.